

SEKCE PRO INSOLVENČNÍ PRÁVO

Dne 2.2.2022 zasedala Sekce pro insolvenční právo České advokátní komory (dále jen „Sekce“). Předseda Sekce JUDr. Michal Žižlavský přivítal jako hosta náměstka ministra spravedlnosti Mgr. Antonína Stanislava, Ph.D. a zahájil jednání Sekce.

INFORMACE O ZMĚNÁCH VE SLOŽENÍ SEKCE

Předseda Sekce informoval členy o změnách ve složení Sekce jakož i o důvodech těchto změn. Následně se noví členové Sekce krátce představili.

INFORMACE O JEDNÁNÍ S NOVÝM MINISTREM SPRAVEDLNOSTI

Předseda informoval členy Sekce o tom, že proběhlo setkání ministra spravedlnosti JUDr. Pavla Blažka s představenstvem ČAK. Ministr, který navštívil ČAK jako první z profesních komor, vyjádřil zájem nastavit s ČAK funkční komunikaci s tím, že MSp má zájem vnímat podněty z praxe. ČAK přitom považuje za reprezentanta největší právnické profese.

V návaznosti na jednání ministra spravedlnosti ve vedením ČAK pak proběhlo jednání předsedy Sekce JUDr. Michala Žižlavského s náměstkem ministra spravedlnosti Mgr. Antonínem Stanislavem, Ph.D., za přítomnosti tajemníka ČAK. Na této úrovni bude nadále komunikace pokračovat. Přítomný náměstek ministra přislíbil v nejbližší době pracovní schůzku, které se osobně zúčastní. Na schůzku bude přizván předseda Sekce a budou na ní diskutovány aktuální záměry v oblasti insolvenčního práva. Náměstek ministra spravedlnosti potvrdil i za sebe zájem nastavit v rámci problematiky insolvenčních funkcí komunikaci s ČAK, a zároveň i se Sekcí, a zahrnout navržené členy Sekce do pracovní skupiny, která se bude na MSp věnovat změnám v oblasti insolvenčního práva. Informoval přítomné členy Sekce o tom, že jemu byla svěřena oblast koncepce legislativy MSp a také styk s profesními komorami, včetně ČAK. Týká se to i advokátů, kteří působí jako insolvenční správci.

Z konkrétních témat uvedl náměstek ministra spravedlnosti Mgr. Antonín Stanislav, Ph.D., že v programovém prohlášení vlády je obsažen závazek zkrátit oddlužení na 3 roky. Počítá se však s tím, že tato změna souvisí s otázkou odměn insolvenčních správců, což je jedno z témat, které bude diskutováno na společné schůzce. Dále zmínil záměr zahájit koncepční debatu nad režimem profesních komor, s plným vědomím toho, že co se týče ČAK, tak ta dlouhodobě řádně plní svou veřejnoprávní roli, a funguje velmi dobře. Vzniká snad jen otázka, zda by měla či neměla vzniknout komora insolvenčních správců ze zákona. MSp v tomto směru zajímá názor ČAK. Konečně uvedl, že v rámci koncepce trestní politiky státu se současná vláda a ministerstvo spravedlnosti přiklání ke konceptu restorativní justice, zaměřené především na reparaci škod tam, kde to dává smysl, například u nedbalostních deliktů na poli správy cizího majetku. To se může týkat jak advokátů, tak insolvenčních správců, a odborná debata na toto téma je žádoucí. Cílem je omezit nadužívání represe tam, kde nic pozitivního nepřináší, což se opět týká i případných nedbalostních správních deliktů insolvenčních správců.

Poté se náměstek ministra spravedlnosti omluvil z důvodu jiných povinností a jednání sekce opustil.

ZÁMĚRY V LEGISLATIVĚ

Tento bod byl projednán v rámci výše uvedeného bodu.

MOŽNÉ ZMĚNY REŽIMU ADVOKÁTŮ – INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ (zadání představenstva ČAK)

Předseda Sekce shrnul současnou právní úpravu, kdy je výkon funkce insolvenčního správce advokátem definován v ust. § 56 a násl. zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů. Jde o tradiční agendu advokátů, kdy právě většina insolvenčních správců jsou advokáti. Při výkonu funkce insolvenčního správce mají advokáti podobný režim správce cizího majetku, jako je to např. u notářů, kteří také kromě smluvní agendy vykonávají funkce soudních komisařů, kdy je soud pověřuje vyřizováním pozůstalosti. Insolvenční řízení je soudní proces a advokáti mají ideální předpoklady pro to být subjektem insolvenčního řízení podobně jako soudci či státní zástupci z důvodu svého právnického vzdělání a orientaci na praxi. Pokud by se měla vést úvaha o vzniku samostatné komory insolvenčních správců, vždy by to bylo spojeno s otázkou slučitelnosti či neslučitelnosti členství ve více komorách ze zákona.

Teoreticky přichází v úvahu následující možnosti režimu advokátů – insolvenčních správců:

- 1) *Vytvořit samostatnou komoru insolvenčních správců ze zákona*
- 2) *Převést dohled, který dnes vykonává MSp na ČAK*
- 3) *Zachovat stávající stav*

Ad1) Možnost vytvořit samostatnou komoru insolvenčních správců ze zákona

JUDr. Brož uvádí, že si v rámci svých kontaktů v zahraničí ověřoval, zda je přípustné dvojí členství v komoře ze zákona v zemích EU, a jsou jak země, kde to možné je, tak země, kde to možné není.

Mgr. Tomola na to reagoval tím, že se není možné řídit jen tím, co je možné v zahraničí, a je třeba přihlížet k tomu, jaká praxe se vyvíjí u nás.

JUDr. Berger poukázal na to, že možnost zřízení samostatné komory insolvenčních správců se zvažovala již v souvislosti s přijetím insolvenčního zákona, který je účinný od roku 2008. Tehdy se tato možnost široce debatovala, a převážil názor, že nejde o vhodné řešení. Považuje za ideální spojení advokátní a insolvenční expertizy. Model, který se již zaužíval by se podle jeho názoru neměl měnit.

JUDr. Sigmund je toho názoru, že i kdyby se zakotvila přímo do zákona slučitelnost členství advokáta ve dvou veřejnoprávních komorách, mohlo by to narazit na ústavně právní rozměr (svoboda podnikání apod.). Členství ve dvou komorách podle něj není vhodné i s ohledem na režim jiných právnických profesí. Notář nemůže být advokát, advokát nemůže být exekutor, exekutor nemůže být insolvenční správce apod. Rozvolňování pravidla členství pouze v jedné komoře ze zákona by mohlo vést k uvolnění režimu ostatních právnických profesí, jejich nežádoucímu prolínání a konfliktu zájmů.

JUDr. Vidovičová je téhož názoru. Umožnění členství ve dvou komorách ze zákona by podle ní rozkolísalo zaužívaný a funkční systém. Šlo by o nesystémové tříštění sil v insolvenčním procesu.

JUDr. Martínková připomíná, že okamžik vzniku tradice spojení výkonu funkce správce s výkonem advokacie je datován ještě před okamžikem přijetí insolvenčního zákona. Podle předcházející právní úpravy se vedli přímo v seznamu advokátů jako konkursní správci, a byli ustanovováni, a také se označovali jako advokáti a správci. Výkon advokacie přináší praktické zkušenosti se zastupováním jak věřitelů, tak dlužníků a vyšší úroveň vzhledu do insolvenční problematiky. Vytváří to vyšší kvalitu zkušeností, která má vliv na úroveň výkonu funkce

insolvenčních správců - advokátů. Dlouhodobá praxe ukazuje, že výkon funkce insolvenčního správce je s činností advokáta dobře slučitelný jako nadstavba advokátních dovedností.

JUDr. Ševčík poukazuje na to, že tradice spojení výkonu advokacie a činnosti správce jde historicky dokonce ještě dál, do období První republiky a Rakouska-Uherska (Řád konkursní, rok 1869). Pokud je mu známo, tak v Rakousku je výkon funkce správce stále vnímán jako advokátní agenda.

JUDr. Martínková a JUDr. Brož se shodují v tom, že zkušenosti advokáta jsou dvojnásob důležité u korporátních úpadků. Jde například o problematiku hromadného propouštění, prodeje závodu a dalších právních aspektů těchto procesů jako takových. Nezanedbatelná je také ekonomická stránka věci, neboť advokát, který je insolvenční správce nepotřebuje externí právní pomoc v takovém rozsahu jako neadvokát. Převažující dovedností pro kvalitní výkon funkce správce v insolvenčním řízení jsou právní znalosti a advokátní praxe, s ohledem na to, že jde o soudní proces.

JUDr. Žižlavský k tomu ještě podotýká, že zejména v případě větších úpadků vzniká potřeba ekonomické expertizy, což však lze řešit jinak než tím, že by byl ekonomický poradce insolvenčním správcem (znalecký nebo poradenský mandát, případně oddělený správce).

Mgr. Vavřina uvádí, že pokud by se připustila možnost dvojího členství v ČAK a veřejnoprávní komoře insolvenčních správců, mohly by vznikat neřešitelné kompetenční spory. Pokud by naopak dvojí členství slučitelné nebylo, došlo by k oslabení advokátního stavu a stavu insolvenčních správců z důvodu nutného výběru členství jen v jedné komoře (tzv. Sophiina volba). Konečně také správce neadvokát nemůže mít advokátního koncipienta, takže problém by se týkal i oblasti výchovy a vzdělávání.

Mgr. Brožek poukázal na to, že naprostá většina insolvenčních správců jsou advokáti. Advokátní stav by možná případnou Sophiinu volbu ustál, skupina insolvenčních správců však zřejmě nikoliv, kdyby většina správců, kteří jsou advokáty, dala přednost tomu, zůstat advokáty. Orientační čísla jsou totiž cca taková, že z řádově 500 insolvenčních správců je téměř 400 advokátů a advokátních koncipientů.

Mgr. Tomola uvádí, že varianta vzniku samostatné komory insolvenčních správců ze zákona by představovala revoluční variantu řešení, která jde proti dlouhodobé tradici, a navíc představuje nejsložitější z možných řešení. Vyžadovala by systémové změny a přenastavení insolvenčních procesů.

Mgr. Sprinz uvádí, že tato varianta neguje nepochybný přínos, spočívající v propojení advokátní a insolvenční expertizy. Otázkou také je, jakým směrem by se vyvíjel náhled na právně insolvenční témata v nové komoře insolvenčních správců. Ohrožení možnosti spojení výkonu advokacie s výkonem činnosti insolvenčního správce považuje za nežádoucí.

JUDr. Brož ještě poukazuje na to, že je velkou otázkou, jakým způsobem by byl vznik nové komory ze zákona financován.

Z á v ě r :

Variantu vzniku nové komory insolvenčních správců ze zákona hodnotí všichni přítomní členové Sekce s ohledně na všechny výše uvedené argumenty jako ekonomicky a legislativně nejsložitější, nejhorší možnou, a tedy *nežádoucí*.

Ad2) Převedení dohledu, který dnes vykonává MSp na ČAK

V rámci diskuse byla tato varianta vyhodnocena jako možná s tím, že pokud by se o ní uvažovalo, bylo by ovšem vhodné ji detailně rozpracovat, což přesahuje možnosti dnešního jednání Sekce. V diskuzi zatím následující podněty:

Tato varianta by mohla spočívat v tom, že advokáti, kteří vykonávají funkci insolvenčního správce by spadali pod dohled ČAK, insolvenční správci, kteří jsou členy Komory daňových poradců, by spadali pod dohled Komory daňových poradců, a zbývající správci, kterých je minimum, by zůstali v současném režimu pod dohledem MSp. To by mohlo přinést MSp výraznou finanční úsporu. V rámci systému ČAK by cca 400 advokátů - insolvenčních správců bylo možno pojmout do procesu vzdělávání, zkoušek apod., které jsou dnes kapacitně nastaveny pro 12.000 advokátů, takže by nebylo třeba vytvářet nový systém. Co se týče insolvenčních správců, kteří působí ve v.o.s., zde by mohl být relevantním hraničním ukazatelem faktor odpovědného zástupce, který by odpovídal za činnost v.o.s., tedy tato společnost by spadala pod ČAK, pokud by byl jejím odpovědným zástupcem advokát, případně advokátní koncipient. Výhodou této varianty by mohl být nový trend spočívající v plném začlenění advokátů a daňových poradců pod již existující komory ze zákona (ČAK a Komora daňových poradců), které se již historicky osvědčily.

Při této variantě by byla vyžadována nadstavbová zkouška pro výkon funkce insolvenčního správce advokátem stejně jako dosud. Bylo by nutné sjednotit nastavení této zkoušky. Existuje zde analogie v případě mediátorů, kteří mají také dvojí režim, podle toho, zda jsou či nejsou advokáti.

Z á v ě r :

Všichni přítomní členové Sekce se shodli na tom, že tato varianta *je možná* v případě zájmu opustit variantu Ad3).

Ad3) Zachování současného stavu

Všichni přítomní členové Sekce se shodli na tom, že tato varianta nepůsobí v praxi významné obtíže a rizika, zmiňovaná zejména u varianty Ad1).

Z á v ě r :

Varianta zachování současného stavu se jeví jako *bezpečná a nejméně riziková*.

RŮZNÉ

V rámci časové kapacity nebyl tento bod projednán.

V Praze dne 2.2.2022

Ověřil a schválil:

JUDr. Michal Žižlavský, předseda Sekce pro insolvenční právo

Sepsala:

Mgr. Kamila Šrolerová, Odbor vnější a vnitřní legislativy